

**CONSTANTIJN
HUYGENS'
HOFWIJCK**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649605675

Constantijn Huygens' Hofwijck by H. J. Eymael

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

H. J. EYMAEL

**CONSTANTIJN
HUYGENS'
HOFWIJCK**

CONSTANTIJN HUYGENS'
H O F W I J C K

DOOR

H. J. FYMAEL,

Leeraar aan de Openbare Handelsschool te AMSTERDAM.

CULEMBORG
BLOM & OLIVIERSE
1888.

PT5664
H6
1888

Aan

PROFESSOR DR. J. VERDAM.

DE SCHRIJVER.

M845198

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in financial reporting and compliance with regulatory requirements. The text notes that without reliable records, it becomes difficult to track performance, identify trends, and address any discrepancies or errors that may arise.

2. The second section focuses on the role of technology in streamlining record-keeping processes. It highlights how digital tools and software solutions can significantly reduce the time and effort required to collect, store, and analyze data. By leveraging automation and cloud-based storage, organizations can ensure that their records are secure, accessible, and up-to-date. This not only improves efficiency but also enhances the accuracy and reliability of the information used for decision-making.

3. The third part of the document addresses the challenges associated with data management and security. It discusses the risks of data loss, unauthorized access, and cyber threats, and provides strategies to mitigate these risks. Key recommendations include implementing robust security protocols, conducting regular backups, and ensuring that all personnel are trained in data protection best practices. Additionally, the text stresses the importance of maintaining clear policies and procedures regarding data handling and retention to ensure compliance with relevant laws and regulations.

4. The final section concludes by reinforcing the overall message that effective record-keeping is a critical component of any successful organization. It encourages stakeholders to take a proactive approach to managing their data, recognizing that well-maintained records are not just a compliance requirement but a valuable asset that can drive growth and innovation. The document ends with a call to action, urging readers to review their current record-keeping practices and make necessary adjustments to ensure they are fully prepared for the future.

VOORBERICHT.

Nu ik gereed sta Huygens' *HOFWIJCK* in het licht te geven, zij het mij vergund met een enkel woord de wijze toe te lichten, waarop ik mijne taak heb opgevat.

Het zal bij den eersten oogopslag misschien bevreemding wekken, dat ik met afwijking van het thans meer in zwang zijnde gebruik de verklarende aantekeningen achter den tekst heb geplaatst. De redenen, welke mij daartoe deden besluiten, zijn in hoofdzaak de volgende:

Vooreerst wensch ik dezen nieuwen arbeid beschouwd te zien als eene voortzetting mijner voor twee jaren verschenen *HUYGENS-STUDIËN*. De daarin gevolgde methode eischt soms ophelderingen van geruimen omvang, welke ik slechts uiterst moeilijk aan den voet der bladzijden had kunnen plaatsen, wilde ik althans den tekst zelve niet al te zeer verbrokkelen.

Vervolgens moet de jeugdige beoefenaar van Huygens — en voor dezen in de eerste plaats is dit werk bestemd — naar mijne zienswijze de aantekeningen slechts gebruiken, hetzij om datgene te vinden, wat hij zonder behulp van vele bronnen niet zou kunnen opsporen, hetzij om zijne opvatting aan de gegeven verklaringen te toetsen. Mijn doel is hem aan te zetten tot zelfstandige studie, en nu weet ik uit eigen ervaring dat, wanneer de ophelderingen telkens bij den tekst gegeven worden, men maar al te vaak geneigd is, die even in te zien, in plaats van de moeilijkheden door vorsch en denken uit den weg te ruimen. Mag ik hem een raad geven, dan doet hij 't best, het Dichtstuk eerst in zijn geheel aandachtig te lezen; veel, wat hij niet aanstonds begrijpt, zal hem door het

VOORBERICHT,

volgende duidelijk worden. De hem dan nog duister gebleven plaatsen teekene hij met potlood aan en raadplege eerst bij de tweede lezing de gegeven ophelderingen.

Met het oog op de bestemming dezer Uitgave liet ik ook de Grieksche en Latijnsche citaten, welke Huygens als „randversieringen” aan zijn Gedicht toevoegde, achterwege. Voor de meesten dergenen, die dit boek gebruiken zullen, konden zij slechts waarde hebben, wanneer ik er de vertaling bij gaf, en daardoor zou het al te omvangrijk geworden zijn.

De tekst is die van de bekende Uitgave der *Korenbloemen* van het jaar 1672. Ik gaf daaraan de voorkeur, omdat deze door Huygens zelven bezorgd is; met de oorspronkelijke, van het jaar 1653, had hij immers zijn oudsten zoon Constantijn belast. Voor de drukfouten, die erin voorkomen vraag ik beleefd verschooning: beslommeringen van allerlei aard, niet het minst die, uit eene verandering van woonplaats en betrekking voortgesproten, maakten het mij soms onmogelijk aan de correctie der drukproeven al den tijd en de zorg te besteden, die ik er zoo gaarne aan ten koste had gelegd.

Ten slotte twee woorden van dank. Het eene aan den voortreffelijken geleerde, wiens naam de eerste bladzijde van dit boek versiert, voor zijne nimmer te vergeefs ingeroepen medewerking; het ander aan de HH. Critici in *Noord en Zuid*, *Toekomst*, *School en Studie*, enz. voor hunne waardeerende beoordeeling van mijnen vorigen arbeid.

H. J. EYMAEL.

AMSTERDAM, 1 November 1887.

INLEIDING.

De „Kakelaer” wien Huygens op bl. 80 van zijn Dichtwerk de woorden in den mond legt:

„Wel hey, wat 'a hier weér nieuws? sal 't noyt geen eynde wesen,
Al weér een nieu Kasteel in éénen nacht geresen!
'k Schick endelick de Vliet sal worden tot een straet;
Den Haegh sal mettertijd niet weten waer hij staet,
Te Voorburgh of aen Duyn! siet die verweende gecken,
Sij walgen van de Stadt; den Haegh en kan niet strecken,
De Straeten zijn te nauw, de wandelingh te kort;
De Koets moet ruymmer gaen: Wat Duyvel of haer schort?
Is 't niet genoegh, Voorhout en Vijverbergh te schenden?
Is 't niet genoegh den Haeg 't ontstraten aller enden?
Moet Voorburgh mé in 't spel? 'k magh heugen, dat die wey
Vol klare Klaver stond, vol vette beesten ley;
Nu is 't een Hof quansuys, een Hofwijck: wel waerschtigh,
Wij moeten in deñ grond, het volckje wordt te prachtigh;
Sy schraepen 't goed bijeen, slincks of rechts, 't scheelt haer niet,
En vallen dan aen 't werck van pijpiens in het riet;”

die criticus teekent op eigenaardige, levendige manier de in de XVIIde eeuw bijna tot eene hobbelijkheid geworden gewoonte om lustsloten en buitenverblijven te stichten. De welvaart, die ondanks, ja, gedeeltelijk tengevolge van den oorlog met Spanje hier te lande begon te heerschen, had bij de rijkgeworden burgers van het gemeenebest en vooral in Holland dien lust tot bouwen doen ontstaan. Als „schielick duivelsbrood” — om met den dichter te spreken — verzezen zij uit den grond, aan den Amstel zoowel als aan de Vliet, bij het Spaarne niet minder dan aan de oevers van de Vecht.

't Voorbeeld werd trouwens van hooger hand gegeven. Omstreeks dezen tijd toch bouwde of vergrootte Frederik-Hendrik de huizen
ETMAEL, *Huygens' Hofwijck. Inleiding.*

van Rijswijk, Honselaersdijk en Buren; stichtte zijne gemalin Amalia v. Solms het „Huis ten Bosch” of „de Oranjezaal,” zooals men het destijds noemde; deed zijn bloedverwant, Johan Maurits van Nassau, in den Haag, in Kleef, ja tot in Brazilië, tal van vorstelijke verblijven verrijzen, welke roemrijke getuigenis afleggen van zijn kunstminnenden en bouwlievenden aard.

Een man als Huygens, die een zoo werkdadig deel nam aan het leven en streven zijner eeuw en wiens voortvarende geest slechts rust en ontspanning zocht in afwisseling van bezigheid:

't Overhands gedoen is menschelick vermaecken! ¹⁾

kon ook op dit gebied geen achterblijver, geen met de armen over de borst gekruiste toeschouwer zijn. De architectuur, waarin de nauwkeurige berekeningen van den wiskundige de hand leenen aan de phantasie-scheppingen van den kunstenaar, moest een machtige aantrekkingskracht uitoefenen op het gemoed van een Dichter, voor wien de mathesis eene lievelingsstudie was en die even handig met het penseel als met de teekenstift wist om te gaan.

Zoo zien wij hem dan ook optreden als bouwkundig raadsman der bovengenoemde vorsten, op wier werken hij den onniakenbaren stempel van zijn eigenaardig vernuft drukte, en te gelijker tijd zelf de hand slaan aan die deftige woning op het Plein, tot voor korte jaren nog een sieraad der residentie, waarmede hij zoo ingenomen was, „dat hij er de bouwkundige teekeningen van liet in plaat brengen, en ze met ophelderende aanmerkingen aan zijne letterkundige vrienden in het buitenland zond.” ²⁾

Voor zulk een man was het *stichten* van een buitenverblijf „een huysken van vertreck,” zooals hij 't met bescheidenheid noemde, meer nog dan het *besit* er van, eene wezenlijke behoefte. In het kiezen en koopen van de daartoe vereischte gronden, in het ontwerpen en bespreken van de benoodigde plannen en teekeningen met zijne architecten, in het nagaan en bezichtigen der werkzaamheden, hetzij alleen, hetzij in 't gezelschap zijner vrienden, vond de bedrijvige geheimschrijver der Prinsen van Oranje juist de voor hem passende afdeling en allicht een grooter genot, dan toen hij later zich in het aanschouwen van het uitgevoerde en in allen deele geslaagde werk verheugen mocht. Hij getuigt dit zelf, bl. 22:

Doe 't kind geboren was, hoe 't afiep met zyn lueren,
Syn swachtels, en sijn wiegh, soud' hier wat langer dueren

¹⁾ Steilw. *Zeestr.*, bl. 56.

²⁾ D. Voegens, *Hist. Stud.*, I bl. 122.